

LBRIS

We know
books

REBECCA

DAPHNE DU MAURIER

Traducere din limba engleză și note
PAUL B. MARIAN

LITERA
București

Rebecca
Daphne du Maurier
Copyright © 1938 Daphne du Maurier Browning
Toate drepturile rezervate

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Rebecca
Daphne du Maurier
Copyright © 2024 Grup Media Litera
pentru ediția în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Corector: Dorina Lipan
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DU MAURIER, DAPHNE
Rebecca / Daphne du Maurier; trad. din lb. engleză
și note: Paul B. Marian. – București: Litera, 2024
ISBN 978-630-342-275-6
I. Marian, Paul B. (trad.; note)
821.111

I

Am visat noaptea trecută că mă înapoiam la Manderley. Stăteam în picioare, lângă grilajul mării alei, dar intrarea îmi era interzisă, căci în visul meu grilajul era închis cu un lanț cu lacăt. Am chemat portarul, dar nimeni n-a răspuns. Privind printre gratiile ruginite, am văzut că odaia lui era goală.

Nici un fum nu se ridica din cămin și ferestrele de la mansarde se bălăbăneau în voie. Apoi deodată m-am simțit înzestrată cu puterea minunată a viselor și m-am strecurat printre gratii ca o nălucă. Aleea se întindea înaintea mea cu cotitura pe care o cunoșteam, dar pe măsură ce înaintam, observam schimbarea: îngustă și prost îngrijită, nu mai era aleea de odinioară. La început m-am mirat și numai când mi-am plecat capul, ca să mă feresc de o creangă joasă, am înțeles ce se întâmplase. Natura pusese stăpânire pe bunul ei și în felul ei amăgitor își înfipse-se în alee lungile-i degete vânjoase. Copacii tot amenințători, ca și în trecut, izbutiseră

în cele din urmă să triumfe. Se învălmășeau întunecați și fără nici o orânduială pe marginile aleii. Fagii despuiți, cu crengile desfrunzite, se plecau unii spre alții, înlănțuindu-și ramurile în ciudate îmbrățișări și clădind deasupra capului meu o boltă de catedrală. Și mai erau și alți copaci, copaci de care nu-mi mai aminteam, stejari zgrunțuroși și ulmi răsuciți care se îngheșuiau în mesteceni, ieșind din pământ în tovărășia tufișurilor grozav de pocite și a plantelor pe care nu le recunoșteam.

Aleea nu mai era acum decât o panglică, o urmă din ceea ce fusese – fără pietriș – năpădită de iarbă și de mușchi. Copacii își întinseseră crengile până aproape de pământ, împiedicând înaintarea pe alee; rădăcinile noduroase arătau ca niște gheare de schelet. Prin această junglă, recunoșteam ici și colo tufișurile, punctele călăuzitoare de pe vremuri: erau plante drăguțe și îngrijite, hortensii ale căror flori, de un albastru-deschis, fuseseră renumite. Nici o mână nu le mai îngrijea și se sălbăticiseră: ramurile lor fără flori, negre și urâte atingeau înălțimi înspăimântătoare.

Sărmana cărăruie, ce fusese aleea noastră, șerpuia și uneori nu se mai vedea, dar reapărea îndărătul unui copac doborât sau într-o băltoacă formată de ploaia din iarnă. Nu credeam drumul acesta atât de lung. Kilometrii trebuiau să se fi înmulțit în același ritm cu copacii și acel drum nu mai ducea la casă, ci la un labirint, un fel de mărăciniș haotic. Dar iată că el se ivi deodată; împrejurimile erau ascunse de acele plante și m-am oprit în cele din urmă înaintea lui, cu arsura ciudată a lacrimilor tănuite de pleoape.

Era Manderley-ul nostru tainic și tăcut, ca întotdeauna, cu pietrele cenușii strălucind în lumina lunii visului meu, cu geamurile răsfrângând pajiștile verzi și terasa. Timpul nu putuse nimici minunata simetrie a acelei arhitecturi, nici așezarea ei, care era aceea a unui giuvaier în podul palmei.

Terasa cobora spre pajiști, iar pajiștile se întindeau până la mare; întorcându-mă, am văzut-o ca o frunză de argint liniștită sub lumina lunii, ca un lac netulburat de vânt sau de furtună. Nici un val nu mișca acea apă de vis, nici un nor împins de vântul dinspre apus nu întuneca cerul acela palid.

M-am întors iar spre casă și cu toate că se înălța neatinsă, ca și când am fi părăsit-o în ajun, am văzut că grădina urmase, ca și pomii, legea junglei. Rododendronii atingeau câțiva metri și se întovărășiseră cu o grămadă de bălării fără nume, plante sărmane, vitregite, care se agățau de rădăcinile lor de parcă și-ar fi dat seama de umila lor obârșie. Un liliac se încrucișase cu un fag și, ca să se unească mai strâns, iedera răuvoitoare, veșnica dușmană a grației, încolăcea perechea în plasa ei. Iedera ocupa un loc de seamă în această grădină, vrejurile ei lungi se târau peste pajiști și se agățau chiar de zidurile casei. Erau asemenea unor indiferente santinele, căci în multe locuri rândurile lor fuseseră rupte de tulpinile de revent și zăceau acolo, cu capetele mototolite și lujerii țepeni, croind o potecă pentru iepuri.

Mai era acolo și o altă plantă, vreo corcitură de prin păduri, ale cărei semințe fuseseră împrăștiate de multă vreme pe sub copaci și apoi uitată, iar acum, mărșăluind la unison cu iedera, își înălța semeață silueta urâtă, ca un revent uriaș, către iarba mătăsoasă, unde răsăriseră narcise galbene. Pretutindeni se zăreau urzici, avangarda unei oștiri. Înăbușeau terasa sub mulțimea lor, se lăbărțau deasupra cărărilor, se aplecau vulgare și lălâi chiar spre ferestrele casei.

Am părăsit aleea și am ajuns pe terasă, de care te apropiai cu greu din pricina urzicilor, dar înaintam, în încântarea visului, și nimic nu mă putea opri.

Razele lunii pot juca închipuirii feste ciudate, chiar și pentru imaginația unui visător. Cum stăteam acolo, pierdută în tăcere și nemișcare, puteam să jur că întreaga casă nu era o cochilie goală, ci trăia și răsufla la fel cum trăise mai înainte.

Ferestrele erau luminate, perdelele fâlfâiau lin în noapte și acolo, în biblioteca cu ușa întredeschisă, trebuie să fi rămas pe masă batista mea, alături de vasul plin cu trandafiri tomnatici. Maldărele de cărți din bibliotecă păreau pregătite pentru întoarcere, iar exemplarul din *Times* stătea aruncat deoparte.

Odaia mai păstra mărturiile prezenței noastre. Scrumierele, cu mucurile lor de țigări, pernele, cu urma capetelor noastre, cenușa focului de lemne. Și Jasper, bunul Jasper, cu ochii lui

duioși și botul lung, trebuie să fi fost întins pe jos, ciulindu-și urechile la zgomotul pașilor stăpânului său.

Un nor nevăzut până atunci acoperi luna, oprindu-se o clipă, ca o mână întunecată înaintea unui chip.

Nălucirea pieri și luminile ferestrelor se stinseră.

Nu mai aveam înaintea mea decât ziduri tăcute și fără suflet.

Casa noastră era un mormânt: teama și suferința noastră erau îngropate în acele dărâmături. Nimic n-ar mai fi putut-o învia. Când, trează, mă voi gândi la Manderley, n-o să mai simt nici o amărăciune. Îmi voi aminti grădina de trandafiri în plină vară, cântecele păsărilor în zori, ceaiul luat sub castan și vuietul mării dincolo de locul unde începeau pajiștile.

O să mă gândesc la liliacul înflorit din Valea Fericită. Lucrurile acestea sunt veșnice și nu pot pieri. Sunt amintiri care nu pot pricinui nici un rău.

Am hotărât toate acestea în visul meu, pe când norul acoperea luna, căci, după cum se întâmplă în somn, știam că visam. De fapt, mă aflam la sute de kilometri de Manderley, într-o țară străină, și aveam să mă trezesc în odăița goală a hotelului, a cărei lipsă de personalitate era chiar întăritoare. Voi ofta puțin și deschizând ochii, mă voi mira de acel soare strălucitor, de acel cer atât de larg și de senin, atât de deosebit de dulcea lumină a lunii din visul meu. Ziua o să se desfășoare înaintea noastră lungă și, fără îndoială, plictisitoare, dar înzestrată cu oarecare liniște, cu o seninătate scumpă, pe care noi n-o cunoșteam altădată.

N-o să vorbim despre Manderley, n-o să-i povestesc visul meu. Căci Manderley-ul nu mai e al nostru. Manderley-ul nu mai există.

II

Nu ne putem întoarce acolo, asta-i sigur. Trecutul e încă prea proaspăt. Lucrurile pe care am încercat să le uităm ar începe să fie răscolite și senzația aceea de neliniște, lupta împotriva unei spaime nechibzuite – potolită acum, slavă Domnului – ar putea renaște fără să știm cum și să ajungă iar tovarășa noastră vie.

El e minunat de răbdător și nu se plânge niciodată, chiar când își amintește, ceea ce trebuie să se întâmple mult mai des decât mă lasă pe mine să cred.

Îmi dau seama de asta după înfățișarea lui deodată pierdută, după chipul lui drag lipsit de orice expresie, parcă spălat de o mână nevăzută și preschimbat într-o mască, un lucru rece, sculptat, frumos, dar fără viață. Atunci fumează țigară după țigară, fără să-și mai dea osteneala să le stingă – și chiștocurile licăritoare zac în jur, pe jos, ca niște petale –, și vorbește cu în-suflețire despre orice, primul subiect ce-i trece prin minte, ca un derivativ al durerii lui. Se spune că oamenii devin mai buni și mai puternici după o suferință și ca să progresezi în lumea asta sau în oricare alta, trebuie să treci prin încercarea focului. Oricât ar părea de ironic, tocmai asta am și făcut, din plin. Amândoi am cunoscut spaima, singurătatea și chinurile îngrozitoare. Cred că pentru oricine, mai devreme sau mai târziu, sună ceasul încercării. Avem cu toții demonul nostru care ne subjugă și ne

hărțuiește și trebuie să sfârșim prin a-l combate. Noi l-am biruit pe al nostru; cel puțin așa credem.

Demonul nu ne mai chinuie. Firește, n-am scăpat de criză fără nici o pagubă. Presimțirea pe care o avusesem despre dezastru fusese exactă de la bun început, și ca o actriță înfumurată jucând o piesă care o lasă rece, aș putea spune că plătisem prețul libertății. Dar m-am săturat de melodramă pentru viața asta și aș fi renunțat bucuroasă la cele cinci simțuri ale mele dacă sacrificiul ne-ar fi putut garanta tihna și securitatea noastră actuală. Fericirea nu-i un lucru pe care să-l stăpânești, este o calitate, o gândire, o stare sufletească. Firește că avem și noi clipele noastre de deznădejde, dar mai sunt și altele, când ceasurile pe care nu le măsoară orologiul se scurg spre infinit și atunci, văzându-l zâmbind, știu că suntem împreună, mergem umăr la umăr, fără ca vreo ciocnire de gânduri sau păreri să creeze vreo barieră între noi.

Între noi nu mai există taine, suntem părtași la toate. Bineînțeles că micuțul nostru hotel nu-i luxos, că mâncarea e proastă și că zilele seamănă unele cu altele, dar noi nu cerem altceva. În marile hoteluri am întâlni prea multe cunoștințe. Amândoi avem gusturi simple și dacă ni se întâmplă să ne fie urât, ei bine, mai bun e urâtul decât spaima. Avem obiceiurile noastre și am descoperit că am talent deosebit pentru lectura făcută cu glas tare. El nu-i îngrijorat decât atunci când întârzie poșta din Anglia. Am avut un radio, dar ne supăra zgomotul, așa că am renunțat la el; rezultatul unui meci de crichet, jucat cu câteva zile înainte, își păstrează tot interesul pentru noi.

Oh, meciurile care ne-au scăpat de urât, galele de box și chiar concursurile de biliard! Finalele unor concursuri școlare, alergări de câini, mici competiții ciudate desfășurate în comitatele mai îndepărtate, toate acestea alcătuiesc măcinișul înfometatei noastre mori. Uneori îmi cade în mână un număr vechi din *Field* și mă poartă departe de acest țărnm nepăsător, spre o adevărată primăvară englezească. Citesc despre pâraiele calcaroase, despre efemeride, despre măcrișul care se înalță pe pajiștile verzi, despre stângăcia ce împresoară pădurile, la fel cum era pe vremuri și la Manderley. Mirosul pământului

reavăn țâșnește pentru mine din filele acelea tocite de atingerea degetelor și zdrențuite, din mireasma acră a turbei de pe landă, din senzația mușchiului îmbibat de apă, împetrițat cu alb din loc în loc, de găinațurile bătlanului.

Într-o zi am găsit în revista aceea un articol despre turturele și pe când îl citeam cu glas tare, mi se părea că eram din nou în pădurile adânci ale Manderley-ului, cu turturelele zburând deasupra capului meu. Auzeam uguițul lor blând, atât de învi-orător în după-amiezile de vară; peste o clipă Jasper le va pune pe goană, venind apoi la mine, printre tufișuri, adulmecând pământul cu nările sale umede.

Ca niște cucoane bătrâne, surprinse în timp ce-și îndeplineau abluțiunile, porumbițele își fluturau penajul în ascunzătorile lor, cuprinse de o agitație neroadă și făcând o larmă cumplită și aferată cu aripile lor; apoi îndepărtându-se, pluteau peste crestele copacilor și se pierdeau din vedere și din auz. După ce pieriseră și o tăcere nouă se așternea deasupra locului, eu – stingherită fără vreun motiv precis – îmi dădeam seama că soarele nu mai urzea nici un desen pe fața frunzelor foșnitoare, că ramurile deveniseră mai întunecate, că umbrele se alungiseră; și când mă întorceam în casă, știam că avea să fie la ceai zmeură proaspătă.

Mă ridicam atunci de pe patul meu de ferigi, scuturându-mi de pe fustă pulberea pufoasă a frunzelor de anul trecut și flurierându-l pe Jasper, o porneam către casă, disprețuindu-mă, chiar în timp ce mergeam, pentru pasul zorit, pentru privirea rapidă pe care o aruncam în urmă.

Ce lucru ciudat ca un articol despre turturele să poată trezi trecutul atât de mult, încât să-mi schimbe glasul! Înfațșarea ursuză a chipului său m-a silit să mă opresc și să întorc foile revistei până când am găsit un articol despre crichet, foarte concret și anost – Middlesex bătuse pe un teren uscat pe Oval, îngrămădind la activul său interminabile și plicticoase succese.

Cât de mult îi binecuvântează pe acei buni jucători în flanelă, căci după câteva clipe chipul lui își recăpătă liniștea și culorile și critică echipa din Surrey grozav de mânios.

Scăpasem de o întoarcere în trecut și lecția îmi folosi. Da, citește-i știri din Anglia, noutăți sportive, despre politică și ceremonii britanice, dar pe viitor păstrează numai pentru tine lucrurile care pricinuesc neplăceri. Culoarele, miresele, sunetele, ploaia și vuietul apei, chiar și cețurile toamnei și izul mlaștinii, constituiau atâtea amintiri de la Manderley, cu neputință de tăgăduit. Sunt oameni care citesc ghiduri ca să simtă plăcerea unor călătorii cu neputință de făcut. Și viciul meu e poate tot atât de ciudat. Sunt o mină de informații în ce privește viața la țară a Angliei. Știu numele tuturor proprietarilor de pe întinsul unei lande englezești și chiar și pe ale fermierilor. Știu câte prepelețe, câți pui de potârnicși și câți cerbi au fost uciși. Știu unde cresc păstrăvi și unde se pescuiește somonul. Iau parte la toate banchetele, urmăresc toate alergările. Sorb cu nesaț noutățile despre situația recoltei, prețul vitelor și bolile ciudate ale porcilor. Biete tresăltări ale capriciului, tandre și nevătămate! Sunt dușmanul amărăciunii și al regretului și îndulcesc acest exil pe care ni l-am atras singuri. Slabă distracție, fără îndoială, și câtuși de puțin intelectuală, dar citind acele lucruri, respir atmosfera Angliei și pot avea mai multă bărbăție ca să înfrunt acest cer strălucitor.

Viile pipernicite și drumurile pietroase nu mai au însemnătate, deoarece pot să culeg, după placul închipuirii mele, gura-leului și clopoței deschiși de-a lungul unui gard viu, umed și înfrunzit.

Datorită acestui fapt mă întorc zâmbitoare și proaspătă ca să particip și eu la micile deprinderi ale gustării noastre. Meniul nu-i niciodată schimbat: două felii de pâine prăjită pentru fiecare și ceai chinezesc. Ce cuplu legat cu trup și suflet pesemne că păream, agățându-ne cu orice preț de tradiție, fiindcă așa făceam și în Anglia! Pe acest balcon curat, albit de veacuri de soare, mă gândesc la ora ceaiului la Manderley și la masa pusă înaintea căminului din bibliotecă. Ușa deschizându-se larg când suna de ora patru și apariția tăviilor de argint, a ibricului și a feței de masă albe. Jasper își strângea urechile lui de câine de vânătoare și se prefăcea nepăsător la sosirea prăjiturilor. Ce risipă de bunătați, dar ce puțin mâncam noi!

Revăd cornurile strălucind de unt, marginea crocantă a feliiilor de pâine prăjită și plăcintele fierbinți. Erau sendvișuri cu gusturi ciudate și turtă dulce delicioasă, un chec cu anghelică ce se topea în gură și altul mai greu, cu migdale și struguri. Erau destule mâncăruri ca să se poată hrăni o familie timp de o săptămână. N-am știut niciodată ce se făcea cu ce rămânea și mă nelinișteam uneori când mă gândeam la atâtea risipă.

Dar n-aș fi îndrăznit niciodată să-i vorbesc doamnei Danvers despre asta. Ea m-ar fi privit cu dispreț, ar fi zâmbit cu zâmbetul ei de gheață, superior, și parcă o și auzeam spunând: „N-am fost niciodată muștrată în privința asta cât a trăit doamna de Winter“. Doamna Danvers. Mă întreb ce s-o fi întâmplat cu ea. Cu ea și cu Favell. Cred că expresia cu care mă privea mi-a dat prima senzație de neliniște. Din instinct mi-am zis: „Ea mă compară cu Rebecca“; și umbra ei se ivea între noi, ascuțită ca un tăiș...

Ei bine, acum s-a sfârșit, s-a încheiat și să nu mai vorbim despre asta. Nu mai sunt chinuită de gânduri și suntem liberi amândoi. Până și credinciosul meu Jasper s-a dus pe târâmul vânătorilor veșnic fericite, iar Manderley nu mai este. Zace ca o cochilie goală în mijlocul încâlcirii pădurilor adânci, întocmai cum l-am văzut în visul meu. O puzderie de bălării, o colonie de păsări. Când și când, poate vreun vagabond va rătăci pe coclaurile acelea, căutând să se adăpostească de o răpăială bruscă de ploaie și, dacă nu e slab de înger, poate să umble pe-acolo nevătămat. Dar voi, plimbăreți sfioși, braconieri nervoși – pădurile de la Manderley nu sunt pentru voi. Un asemenea ins s-ar putea să dea peste căsuța din golf și n-ar fi fericit sub acoperișul ei coșcovit, pe care burnița își bate tam-tamul. S-ar putea să mai dăinuie pe acolo o anumită atmosferă de încredare... Ungherul acela e pe alea centrală către colțul unde copacii încalcă domeniul pietrișului; nu este un loc în care să poposești – în orice caz, nu după ce-a scăpătat soarele. Când frunzele foșnesc, sunetul lor aduce mult cu mișcarea furtivă a unei femei în rochie de seară, și când se înfioară brusc și cad și se împrăstie alene pe pământ, ar putea să fie de fapt lipăitul, lipăitul unei femei care pășește zorit, iar urma lăsată pe pietriș

să însemne întipărirea unui pantof de satin cu toc înalt. Când îmi amintesc aceste lucruri, mă întorc ușurată spre priveliștea pe care o vedem din balconul nostru. Nici o umbră nu flutură pe acest cer luminos, viile cocoțate pe dealurile stâncoase strălucesc în soare și boschetul de bougainvillea este albit de praf.

Poate că într-o zi voi privi cu dragoste priveliștea. Deocamdată îmi insuflă, dacă nu dragoste, cel puțin un sentiment de încredere. Și încrederea în sine e o însușire pe care o prețuiesc, cu toate că am dobândit-o cam târziu. Cred că felul în care tovarășul meu se bizuie pe mine m-a făcut să fiu, în sfârșit, îndrăzneată. Oricum, mi-am pierdut sfiala, stinghereala în fața străinilor. M-am schimbat mult din ziua când am sosit întâia oară la Manderley, plină de nădejdi înflăcărâte, încătușată de o stângăcie deznădăjduită și în același timp cuprinsă de o grozavă dorință de a plăcea.

Fără îndoială că lipsa mea de siguranță făcea o impresie așa de proastă asupra unor oameni de felul doamnei Danvers. Ce înfățișare aveam eu, după Rebecca?

Amintirile mele sar peste ani, ca peste un pod, și mă văd cu părul scurt, aspru, tânără și nepudrată, îmbrăcată cu un taior prost croit și cu un pulover lucrat de mine, târându-mă în urma doamnei Van Hopper, ca un mânz sfios și care nu se simte în largul lui. Intra înaintea mea în sufragerie, cu trupul ei scund, ce nu se ținea bine pe tocurile înalte, cu bluza înzorzonată, umplându-i și mai tare pieptul mare, cu șoldurile care se legănau, cu pălăria ei nouă, pe ceafă, descoperind o frunte înaltă, goală, ca genunchiul unui școlar. Într-o mână ținea un sac de voiaj uriaș, de felul celor care cuprind pașapoarte, cărți de vizită și fișe de bridge, cu cealaltă se juca cu inevitabilul ei lornion, vrăjmașul intimității celor din jur. Se îndrepta spre masa-i obișnuită, în colțul restaurantului, lângă fereastră; apoi, ridicând lornionul la înălțimea ochilor mici, începea să se uite la ce se petrecea în dreapta și în stânga; după aceea îl lăsa să cadă în toată lungimea panglicii negre cu un suspin de scârbă. „Nici o persoană cunoscută. O să cer administrației să-mi reducă prețurile. De ce își închipuie că vin eu aici? Să mă uit la

slugi?“ Și avea să cheme chelnerul lângă ea, cu glasul ei ascuțit și sacadat, tăind aerul ca pânda unui fierăstrău.

Cât de mult se deosebește micul restaurant unde mâncăm azi de marea și pompoasa sufragerie de la hotelul Côte d'Azur din Monte Carlo, și cât de mult se deosebește tovarășul meu de acum, curățând meticulos o mandarină cu mâini liniștite și bine îngrijite și ridicând ochii să-mi zâmbească, de doamna Van Hopper, care înconjură cu mâinile grase și încărcate de bijuterii o farfurie plină de piroști, încredințându-se, cu o privire bănuitoare, că mie nu mi se adusese mai mult decât ei. Teamă zadarnică, deoarece chelnerul, cu pătrunderea supărătoare a breslei lui, își dăduse de mult seama de starea mea inferioară și-mi punea înaintea o farfurie de carne rece pe care cineva n-o primise cu o jumătate de ceas înainte, pentru că era prost tăiată. Indignarea aceea simțită de servitori și vădita lor nerăbdare erau ciudate. Îmi amintesc cum stăteam odată, cu doamna Van Hopper într-o casă de țară, și cum servitoarea nu răspundea niciodată la chemarea timidă a clopotului meu, sau îmi aducea pantofii, odată cu ceaiul dimineața, rece ca gheața, trântindu-i în fața ușii dormitorului meu. Era la fel și la Côte d'Azur, deși în măsură mai mică, și câteodată indiferența lor studiată se prefăcea în familiaritate, țăfnoasă și jignitoare, care făcea din cumpărarea timbrelor, de la funcționarul de serviciu de la recepție, o încercare greu de suportat pe care mă străduiam s-o evit. Cât de tânără și lipsită de experiență trebuie să fi părut pe atunci și chiar așa mă și simțeam. Eram prea susceptibilă, prea necoptă și simțeam ghimpi și înțepături în atât de multele cuvinte care, în realitate, păreau ușoare în văzduh.

Îmi amintesc de farfuria aceea cu șuncă și limbă. Erau uscate și puțin gustoase, tăiate ca o halcă spre partea exterioară, dar pe care n-avusesem îndrăzneala să nu le primesc. Mâncam în tăcere, doamna Van Hopper cu gândul numai la mâncarea ei, știind, după felul în care-i curgea sosul pe bărbie, că piroștile îi plăceau.

Mi-am întors privirea de la acea priveliște neplăcută și am văzut că masa vecină, care fusese trei zile liberă, era acum din

nou ocupată. Șeful de sală, cu salutul deosebit, păstrat pentru clienții permanenți, așeza la acea masă pe un nou-venit.

Doamna Van Hopper lăsa deoparte furculița, ca să-și ia lornionul. Am roșit pentru ea, pe când ea privea prin lornion pe noul oaspete care, neavând habar de interesul pe care-l trezea, se uita la listă. Apoi doamna Von Hopper închise lornionul și aplecându-se spre mine cu ochii strălucitori, îmi spuse cam prea tare:

– E Max de Winter, stăpânul Manderley-ului. Firește că ai auzit vorbindu-se despre el. Arată rău, nu-i așa? Se pare că nu se poate consola după moartea soției sale.

III

Mă întreb ce ar fi fost viața mea azi dacă doamna Van Hopper n-ar fi admirat prostește tot ce-i la modă.

E nostim când mă gândesc că soarta mea a atârnat ca de un fir de această trăsătură a caracterului ei. Indiscreția ei era o patimă. La început fusesem foarte jignită și îngrozitor de stânjenită; simțeam chinurile cavalerului de onoare al principelui moștenitor, osândit să îndure pedepsele stăpânului său, când vedeam oamenii râzând în spatele ei, părăsind în grabă încăperea unde intra ea și chiar dispărând îndărătul unei uși de serviciu.

Venea de câțiva ani la hotelul Côte d'Azur și, în afară de bridge, singura ei plăcere, cunoscută acum în tot Monte Carlo-ul, era să se mândrească cu prietenia turiștilor de seamă, chiar dacă i-ar fi zărit doar o dată, la celălalt capăt al poștei. Făcea în așa fel ca să se recomande și înainte ca victima să se fi putut feri de primejdie, o bombardă cu o invitație. Metoda ei de atac era atât de directă și de neașteptată că era greu să-i scapi. La hotel, pusese stăpânire pe un divan al galeriei, la jumătatea drumului între hol și restaurant; lua cafeaua acolo și fiecare era silit să treacă prin fața ei.

Mă folosea uneori ca un cârlig de undiță ca să atragă prada și atunci eram nevoită, cu toată sila mea, să străbat galeria, ducând un bilețel, o carte sau un ziar, adresa unui magazin sau